

2. 8. 2007

ID: 49512

Smlouva o koupi akcií podle zákona č. 248/1992 Sb.

Nepřijal-li akcionář návrh smlouvy na koupi akcií učiněný podle ustanovení § 35i odst. 2 zákona č. [248/1992](#) Sb. ve lhůtě v něm stanovené, popřípadě ve lhůtě přiměřené povaze návrhu, návrh smlouvy zanikl. Tím zaniklo i právo akcionáře na odkoupení akcií společností.

(Usnesení Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 29 Odo 766/2006, ze dne 23.5.2007)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v právní věci navrhovatele B. L., zastoupeného advokátem, proti odpůrkyni P. h., a. s., zastoupené advokátem, o uzavření smlouvy o převodu cenných papírů, vedené u Krajského soudu v Ostravě pod sp. zn. 26 Cm 258/2002, o dovolání odpůrkyně proti rozsudku Vrchního soudu v Olomouci ze dne 22. prosince 2005, č. j. 5 Cmo 157/2004 - 53, tak, že rozsudek Vrchního soudu v Olomouci ze dne 22. prosince 2005, č. j. 5 Cmo 157/2004 - 53 a rozsudek Krajského soudu v Ostravě ze dne 28. ledna 2004, č. j. 26 Cm 258/2002 - 21, se zrušují a věc se vrací soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

Z odůvodnění :

Napadeným rozsudkem potvrdil odvolací soud rozsudek Krajského soudu v Ostravě ze dne 28. ledna 2004, č. j. 26 Cm 258/2002 - 21, kterým tento soud uložil P. h., a. s. (dále jen „společnost“) uzavřít s navrhovatelem smlouvu o úplatném převodu cenných papírů ve znění uvedeném ve výroku.

V odůvodnění rozhodnutí odvolací soud uvedl, že dne 23. prosince 1997 došlo k rozhodné skutečnosti, tj. k přeměně „žalované společnosti“ z investičního fondu na „běžnou“ akciovou společnost. Navrhovatel v žádosti ze dne 23. června 1998 formuloval požadavek vůči společnosti tak, že požádal o výplatu čistého obchodního jmění připadajícího na jeho akcie, přičemž zároveň vyjádřil svůj nesouhlas s přeměnou společnosti, čímž dle názoru odvolacího soudu mínil uplatnit právo na odkoupení svých akcií za částku odpovídající výši čistého obchodního jmění investičního fondu připadajícího na odkoupené akcie ve smyslu ustanovení § 35i odst. 2 zákona č. [248/1992](#) Sb. o investičních společnostech a investičních fondech, ve znění zákona č. [151/1996](#) Sb. (dále jen „zákon“).

Odvolací soud uzavřel, že při posouzení věci je třeba vycházet z § 35i odst. 2 a 3 zákona. Z těchto ustanovení podle názoru odvolacího soudu vyplývá právo navrhovatele na odkup akcií.

Z výkladu § 35i odst. 2 a 3 zákona podle odvolacího soudu neplatí pro akcionáře k zachování jeho práva na odkup akcií žádná jiná povinnost, než povinnost uplatnit právo na odkup svých akcií u přeměňovaného investičního fondu v prekluzivní šestiměsíční lhůtě ode dne konání valné hromady, která o přeměně na jiný podnikatelský subjekt rozhodla. To je v tomto případě do šesti měsíců ode dne 23. prosince 1997, což navrhovatel učinil.

Proto odvolací soud nesouhlasí s názorem společnosti, podle něhož ze závislosti lhůt v ustanovení § 35i odst. 2 a odst. 3 zákona je třeba dovodit zánik práva akcionáře na odkup akcií, o který akcionář řádně požádal, pokud akcie nebyly ve lhůtě jednoho měsíce od uplynutí lhůty k podání žádosti i odkoupeny.

Odvolací soud se neztotožnil ani se závěrem společnosti, že akcionář, který nesouhlasí s přeměnou investičního fondu, musí v zákonem stanovené lhůtě nejen požádat o odkoupení svých akcií, ale musí též předložit společnosti návrh na uzavření smlouvy o odkoupení akcií s předepsanými náležitostmi. Dle odvolacího soudu z ustanovení § 35i odst. 2 v souvislosti s odstavcem 3 zákona pro akcionáře neplatí povinnost takový návrh předložit, ale k zachování jeho práva na odkoupení akcií postačuje, že toto právo včas uplatnil.

Pokud společnost v odvolání argumentuje důvody, které lze obecně zahrnout pod pojem „nevyjasněnost poměrů společnosti“, ani tyto nejsou podle odvolacího soudu významné pro posouzení otázky zániku práva akcionáře na odkoupení akcií. Vzhledem ke skutečnosti, že toto právo musí být uplatněno ve lhůtě zcela jednoznačně zákonem

stanovené (tj. ve lhůtě šesti měsíců od konání valné hromady, která o přeměně investičního fondu rozhodla), a po tomto datu toto právo zaniká, bylo společnosti již k tomuto datu známo, jaký je maximální rozsah akcií (a tím i potřebných prostředků), u kterých jí povinnost na odkoupení vzniká. Odvolací soud naopak souhlasí s názorem soudu prvního stupně, že navrhovatel své právo na odkoupení akcií podle § 35i odst. 2 zákona řádně uplatnil a toto právo nezaniklo, uplatněný nárok trvá, když byl u soudu uplatněn v průběhu čtyřleté promlčecí lhůty podle § 397 obchodního zákoníku (dále též jen „obch. zák.“).

Proti rozhodnutí odvolacího soudu podala společnost dovolání. Co do jeho přípustnosti odkázala na ustanovení § 237 odst. 1 písm. c) občanského soudního řádu (dále jen „o. s. ř.“), co do důvodů na ustanovení § 241a odst. 2 písm. b) o. s. ř. Tvrdí, že rozhodnutí odvolacího soudu spočívá na nesprávném právním posouzení věci a je v rozporu s hmotným právem.

Dovolatelka uvádí, že při posuzování právní úpravy nelze oddělit znění ustanovení § 35i odst. 2 a odst. 3 zákona; je mimo jakoukoli pochybnost, že zde stanovené lhůty na sebe časově navazují, přičemž uplynutí šestiměsíční lhůty dle § 35i odst. 3 zákona nutně završuje možnost procesu odkoupení akcií.

Dovolatelka tvrdí, že v § 35i odst. 2 zákona se ve vztahu k oprávněnému akcionáři předpokládají dva úkony, jednak řádné uplatnění práva na odkoupení akcií (ke kterému dle žalobních tvrzení a provedených důkazů nedošlo), jednak realizace tohoto odkoupení. Jestliže v § 35i odst. 3 zákona je přeměňující se společnosti uložena povinnost buď prodat odkoupené akcie, nebo snížit základní jmění o částku jmenovité hodnoty těchto akcií, to vše v jednoměsíční lhůtě po uplynutí šesti měsíců ode dne konání valné hromady, pak splnění povinnosti je možné pouze tenkrát, když k odkoupení nabídnutých akcií platně a účinně dojde v rámci šestiměsíční lhůty dle § 35i odst. 2 zákona.

Dále dovolatelka konstatuje, že aby došlo k odkoupení akcií, je nutné uzavřít mezi účastníky kupní smlouvu. Uzavření kupní smlouvy je však dvoustranný právní akt, tzn. je podmíněn právními kroky z obou stran. Vzhledem k tomu, že v citovaném ustanovení není uvedeno, kdo z účastníků je povinen učinit návrh na uzavření kupní smlouvy, je třeba vycházet z obecných ustanovení o uzavírání smluv a z jazykového výkladu citovaného předpisu. Jestliže akcionáři svědčí právo uzavřít určitou kupní smlouvu a toto právo je podmíněno jeho uplatněním u společnosti ve stanovené lhůtě, je ponecháno čistě na vůli akcionáře, zda tohoto práva využije, či nikoli. Pokud společnost řádně předložený návrh nepřijme, může se akcionář domáhat ochrany svého práva u soudu žalobou na nahrazení projevu vůle, a to v obecné čtyřleté promlčecí lhůtě. Dovolatelka namítá, že ze žalobních tvrzení nevyplývá, že by ji navrhovatel v prekluzivní šestiměsíční lhůtě předložil relevantní návrh na uzavření kupní smlouvy, z čehož je zřejmé, že nebyla povinna (bez ohledu na to, že sama v rámci předcházení případným sporům předložila jednotlivým akcionářům návrh kupní smlouvy) a dle svého názoru ani schopna, uzavřít předmětnou kupní smlouvu.

A konečně dovolatelka tvrdí, že jestliže zákon neupravuje situaci, kdy v sedmiměsíční lhůtě od příslušné valné hromady nedojde k odkupu a následně prodeji odkoupených akcií nebo snížení základního jmění, pak je tomu tak, že takovou situaci vůbec nepředpokládá, a to z toho důvodu, že zákonodárce měl za to, že celý mechanismus přeměny společnosti je upraven tak, že k této situaci nikdy nedojde. Veškerá práva a povinnosti stran po uplynutí lhůty zanikají ex lege, dovolatelka dovozuje, že se tedy jedná o lhůtu prekluzivní. V dalším odkazuje na odůvodnění vyjádření k návrhu a na odůvodnění odvolání. V těchto dokumentech mimo jiné uvádí, že právo navrhovatele na odkoupení akcií zaniklo tím, že mu předložila návrh smlouvy na odkoupení akcií a navrhovatel tento návrh „o své újmě a vůli“ neakceptoval, čímž jeho právo zaniklo (§ 43 a násl. občanského zákoníku).

Z uvedeného podle dovolatelky plyne, že odvolací soud vyřešil právní otázku v rozporu s hmotným právem.

Dovolatelka navrhuje, aby Nejvyšší soud rozhodnutí soudů obou stupňů zrušil a aby odložil vykonatelnost napadeného rozhodnutí.

Dovolání je přípustné podle ustanovení § 237 odst. 1 písm. c) o. s. ř., neboť napadené rozhodnutí je v rozporu s hmotným právem.

V rozhodnutí ze dne 27. června 2006, sp. zn. 29 Odo 53/2006, 29 Odo 56/2006, 29 Odo 57/2006, 29 Odo 67/2006, od kterého nemá důvod se odchýlit ani v projednávané věci, Nejvyšší soud uzavřel, že nemá-li zákon zvláštní úpravu uzavírání smlouvy o odkoupení cenných papírů podle ustanovení § 35i odst. 2 zákona, vztahuje se na její uzavírání obecná úprava uzavírání smluv v občanském zákoníku.

Podle ustanovení § 43b obč. zák. zaniká návrh smlouvy mj. i uplynutím lhůty, která v něm byla určena pro přijetí nebo uplynutím přiměřené doby s přihlédnutím k povaze navrhované smlouvy a k rychlosti prostředků, které navrhovatel

použil pro zaslání návrhu. Z uvedeného plyne, že nepřijal-li akcionář návrh smlouvy na koupi akcií učiněný podle ustanovení § 35i odst. 2 zákona ve lhůtě v něm stanovené, popřípadě ve lhůtě přiměřené povaze návrhu, návrh smlouvy zanikl. Tím zaniklo i právo akcionáře na odkoupení akcií společností. Tento závěr dovodil Nejvyšší soud logickým a teleologickým výkladem ustanovení § 35i odst. 2 a 3 zákona, ustanovení § 161 a násl. obch. zák. a za použití zásad, kterými se řídí právní úprava obchodních společností.

Jelikož právní posouzení věci co do řešení otázky, na níž napadené rozhodnutí spočívá, je neúplné a tedy i nesprávné, Nejvyšší soud, aniž ve věci nařizoval jednání (§ 243a odst. 1, věta první, o. s. ř.), rozhodnutí odvolacího soudu a spolu s ním ze stejných důvodů i rozhodnutí soudu prvního stupně podle § 243b odst. 2, věty za středníkem a odst. 3 o. s. ř. zrušil a věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení (§ 243b odst. 3, věta první, o. s. ř.). Vzhledem k tomu, že již posouzení právní otázky, na němž odvolací soud své rozhodnutí založil, vede ke zrušení napadeného rozhodnutí, nezabýval se již dovolací soud dalšími námitkami dovolatelky.

Podle ustanovení § 200e odst. 1 a 3 ve vazbě na ustanovení § 9 odst. 3 písm. g) o. s. ř. se ve sporech z právních vztahů mezi obchodními společnostmi a jejich společníky, jde-li o vztahy týkající se účasti na společnosti rozhoduje usnesením. Rozhodnutí odvolacího soudu má proto povahu usnesení, i když tak není označeno, a proto také dovolací soud rozhodl ve věci usnesením. Uvedený nedostatek označení však není takovou vadou, která by mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí věci a nezakládá některý z důvodů zmatečnosti.

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Koupě nemovité věci](#)
- [Nesprávný úřední postup \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Platební neschopnost \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Předkupní právo \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Přerušení řízení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Rodinný závod \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Dědictví](#)
- [Výživné](#)
- [Valná hromada](#)
- [Ustanovení zástupce](#)
- [Náhrada škody](#)